

**Profesionalni stres
i
sindrom sagorijevanja
profesionalnih pomagača
u
djelatnosti socijalnog rada**

**ERNA LUČIĆ
ARNELA OSMANOVIĆ**

ERNA LUČIĆ

ARNELA OSMANOVIĆ

**PROFESIONALNI STRES I SINDROM SAGORIJEVANJA
PROFESIONALNIH POMAGAČA U DJELATNOSTI
SOCIJALNOG RADA**

Tuzla, 2024. godina

Prof. dr. Erna Lučić
MA Arnela Osmanović

PROFESIONALNI STRES I SINDROM SAGORIJEVANJA
PROFESIONALNIH POMAGAČA U DJELATNOSTI SOCIJALNOG RADA

Izdavač
Centar za socijalne inovacije

Za izdavača
dr. sc. Asim Pandžić, vanr. prof.

Recenzenti
dr. sc. Asim Pandžić, vanr. prof.
Filozofski fakultet, Univerzitet u Tuzli
dr. sc. Anita Begić, docent
Filozofski fakultet, Sveučilište u Mostaru

Lektor
Alma Šahbegović, prof.

Štampa
B-Art d.o.o. Tuzla

Naslovnica
Arnela Osmanović

Grafički dizajn i prijelom
Mijo Lučić

Tiraž
100

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

LUČIĆ, Erna i OSMANOVIĆ, Arnela

Profesionalni stres i sindrom sagorijevanja profesionalnih pomagača u djelatnosti socijalnog rada / Erna Lučić i Arnela Osmanović. - Tuzla : Centar za socijalne inovacije, 2024. - 188 str. : graf. prikazi ; 25 cm

Bibliografija: str. 172-179

ISBN 978-9926-8002-7-7

COBISS.BH-ID 62456838

Sva prava su zadržana. Nijedan dio knjige ne može biti štampan, umnožavan ili prenošen u bilo kom obliku, elektronski, fotokopiranjem ili na drugi način, bez date pismene saglasnosti izdavača.

Neka rad na ovoj temi bude naš zajednički doprinos afirmaciji profesije socijalnog rada i borbi za priznavanjem iste na društvenom nivou.

Autorice

ERNA LUČIĆ

ARNELA OSMANOVIĆ

**PROFESIONALNI STRES I SINDROM SAGORIJEVANJA
PROFESIONALNIH POMAGAČA U DJELATNOSTI
SOCIJALNOG RADA**

Tuzla, 2024. godina

SADRŽAJ

UVOD	1
I. TEORIJSKA ELABORACIJA	5
1.1. Profesija socijalnog rada	5
1.2. Teorijske osnove profesionalnog stresa	10
1.3. Teorijske osnove profesionalnog sagorijevanja socijalnih radnika.....	18
1.4. Uzročnici profesionalnog stresa i sagorijevanja kod socijalnih radnika.	26
1.5. Posljedice profesionalnog stresa i sagorijevanja kod socijalnih radnika ..	39
1.6. Strategije suočavanja s profesionalnim stresom i prevencija stresa.....	46
2. Institucionalna zaštita socijalnih radnika od profesionalnog stresa i sagorijevanja	50
2.1. Beneficirani radni staž profesionalnih pomagača: Mit ili moguća realnost?.....	63
2.2. Promjena institucionalnog okruženja.....	66
2.2. Medijski pritisak kao specifičan izvor stresa	68
2.4. Diferencijacija između profesionalnog stresa i sagorijevanja.....	71
2.5. Mentalni sklop i individualna otpornost (fundamentalni okidači stresa) ..	73
2.6. Pandemija COVID-19 kao specifičan uzročnik stresa.....	75
2.7. Nove (nametnute) potrebe kao uzročnik stresa kod pomagača.....	78
II. PREGLED RANIJIH ISTRAŽIVANJA (LUČIĆ, 2008)	81
2.1. Naučna i društvena opravdanost istraživanja.....	81
2.2. Predmet istraživanja	83
2.3. Pojmovni sistem	84
2.4. Problem istraživanja.....	86
2.5. Hipoteze istraživanja.....	86
2.6. Uzorak ispitanika	87
2.7. Mjerni instrumenti.....	88
2.8. Provedba istraživanja i metode obrade podataka	90
III. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	91

3.1.	Obilježja uzorka	91
3.1.1.	Struktura ispitanika prema spolu.....	91
3.1.2.	Struktura ispitanika prema dobi	92
3.1.3.	Struktura ispitanika prema bračnom stanju.....	93
3.1.4.	Struktura ispitanika prema broju djece	93
3.1.5.	Struktura ispitanika prema stručnoj spremi	94
3.1.6.	Struktura ispitanika prema zanimanju.....	95
3.1.7.	Struktura ispitanika prema dužini radnog staža	95
3.2.	Procjena izloženosti stresu	96
3.3.	Izvori stresa	99
3.4.	Intenzitet sagorijevanja	102
3.5.	Šta bi pomoglo u smanjenju stresa?	105
3.6.	Zaključak.....	112
IV.	METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA (OSMANOVIĆ, 2023).....	120
4.1.	Predmet istraživanja	120
4.2.	Ciljevi i zadaci istraživanja	120
4.3.	Hipoteze istraživanja.....	121
4.4.	Metode i tehnike istraživanja	122
4.5.	Definisanje uzorka istraživanja	124
4.6.	Očekivani rezultati i značaj istraživanja	124
V.	REZULTATI EMPIRIJSKOG ISTRAŽIVANJA.....	125
5.1.	Osnovni parametri ispitanika	125
5.1.1.	Spol	125
5.1.2.	Starosna dob.....	125
5.1.3.	Bračni status	126
5.1.4.	Grad/općina zaposlenja	127
5.1.5.	Stepen obrazovanja	128
5.1.6.	Ustanove/NVO	129
5.1.7.	Zanimanje.....	130

5.1.8.	Godine iskustva.....	131
5.2.	Interpretacija rezultata istraživanja	132
5.2.1.	Samoprocjena intenziteta stresa	135
5.2.2.	Procjena intenziteta sagorijevanja na poslu	137
5.2.3.	Procjena posljedica profesionalnog stresa i sagorijevanja na lični i profesionalni život profesionalnih pomagača	140
5.2.4.	Procjena problema i izazova koji uzrokuju profesionalni stres i sagorijevanje u djelatnosti socijalnog rada	144
5.2.5.	Procjena postojanja institucionalne/organizacione zaštite	149
5.2.6.	Posebne hipoteze istraživanja	157
5.2.7.	Hipoteze istraživanja.....	158
VI.	DISKUSIJA.....	159
VII.	PREPORUKE	163
VIII.	KOMPARACIJA ISTRAŽIVANJA.....	167
IX.	ZAKLJUČAK	169
X.	BIBLIOGRAFIJA	172
XI.	IZVODI IZ RECENZIJA	180
XII.	INDEKS POJMOVA	183